

Utbildningsinspektion i Haffstaskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	3
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besök Haffstaskolan den 17–18 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Haffstaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Haffstaskolan intervjuades rektorn, lärare, övrig personal, elevhälsoteamet, elever, elevrådet och föräldrarådet samt företrädare för föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i olika årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön, spontana samtal och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och haft möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Skolan/verksamheten	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	46
Skolbarnsomsorg	53
Förskoleklass	17
Grundskola	114

Efter en omorganisation 2006 tillhör Haffstaskolan, tillsammans med tre andra skolor och fyra kommunala samt fyra enskilda förskolor, Själevads skolområde. Haffstaskolan överfördes till skolområdet redan under 2004.

Skolan har ny rektor som tidigare arbetat som lärare i ett annat skolområde i Örnsköldsviks kommun. Rektorn har också ansvar för två förskolor och två familjedaghem.

Haffstaskolan består av en byggnad som förutom skola innehåller en förskola. Skolan är en gammal folkskola som genom olika till- och ombyggnader numera inrymmer Haffstaskolan och förskola. I den äldsta delen är korridorer och trapphus smala. Klassrummen har utsmyckats med elevarbeten och annat pedagogiskt material som ger ett positivt intryck. Personalen, som består av förskollärare, fritidspedagoger och lärare samarbetar i arbetslag och säger att de trivs med att arbeta på skolan. Mer än hälften av eleverna åker skolskjuts.

Den undervisande personalen är organiserad i två arbetslag. I det ena arbetslaget finns två elevgrupper F–2 och i det andra arbetslaget fyra åldershomogena elevgrupper från årskurs 3 till och med årskurs 6. I det förstnämnda arbetslaget ingår förskollärare och skolans samtliga fritidspedagoger. Haffstaskolan arbetar med utepedagogik och utnyttjar skolans läge nära naturen. Skolan får lunchmaten från Geneskolans kök.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Haffstaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Elever och personal har tillsammans skapat en trivsamt och stimulerande lärandemiljö. I klassrummen finns mycket pedagogiskt material av olika slag; böcker som ska öka elevernas läslust och olika pedagogiska spel. På klassrumsväggarna sitter olika elevarbeten. Närheten till naturen utnyttjas också i olika pedagogiska sammanhang.

Personalen samarbetar och är engagerade i sitt arbete. Undervisande personal har adekvat utbildning för sitt läraruppdrag. Skolan har relativt låg lärartäthet.

Skolan har under senare år fått en tydligare ledning. Rektorn deltar i skolans vardagsarbete, verkar för pedagogiska diskussioner och tar ansvar för elevrådet och dess verksamhet. Rektorn har också skapat mera tid till pedagogiska samtal.

Föräldrarna är engagerade och arbetar tillsammans i ett så kallat husråd som bland annat har fått till stånd förbättringar av skolgården utifrån elevernas önskemål. De har också påverkat skolmaten så att det numera finns salladsbord varje dag.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Kvalitetsredovisningen följer inte kraven i förordningen (förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan ger inte alla elever det stöd de har rätt till (4 kap. 1 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolans uppföljning och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen.
- Utveckla individualiseringen så att alla elever får stimulans.
- Tillgång till utrustning för en tidsenlig utbildning.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Kunskaper, utveckling och lärande

Elevernas kunskapsutveckling följs till del med hjälp av läsutvecklings- och matematikutvecklingsscheman. Några lärare använder också portfolio för att följa elevernas kunskapsutveckling.

Nationella proven i engelska, matematik och svenska år 2005 för årskurs 5 visade på svaga resultat för nästan hälften av eleverna. Ett antal åtgärder vidtogs och bland annat har elevhälsoteamet kopplats in och åtgärdsprogram samt arbetsförslag är framtagna för de elever som inte nådde målen.

Inom hela skolområdet pågår ett arbete med kursplanerna och lokala mål för dessa. Syftet är att det ska finnas en röd tråd från förskoleklassen till årskurs 9.

Resultaten av arbetet med normer och värden

Ordningen är god och det finns ingen förstörelse i skolan. Eleverna är vänliga mot varandra och mot vuxna. Ordningsregler finns anslagna i klassrummen och är framtagna vid ett gemensamt arbete mellan personal, elever från årskurserna 3–6 och deras föräldrar.

På skolan finns en antimobbingsgrupp som arbetar enligt ”Plan mot kränkande behandling”. Enligt rektor är likabehandlingsplanen, som ska omfatta hela skolområdet, under utarbetande. Planen beräknas vara färdig i januari 2007.

I klasserna arbetar lärare och elever mycket med värdegrundsfrågor i form av kompisamtal i hela gruppen. Varje läsår gör skolans antimobbingsgrupp en uppföljning av elevernas trivsel. Resultatet diskuteras både i klasserna och på ett stormöte med all personal.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer

för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Klassrummen är funktionella och utsmyckade av lärare och elever. Endast ett par grupperum finns och korridorerna och trapphusen i det äldsta skolhuset är trånga. Skolbarnsomsorgen har lokaler i anslutning till matsalen, men långt från förskoleklassens ordinarie klassrum. Under vissa lektionspass går förskoleklassens barn till fritidverksamheten och har sin verksamhet där. Skolgården är upprustad med hjälp av föräldrarådet som kallas husrådet. Däremot har skolgården innevarande läsår minskat i både area och utrustning för att få plats för förskoleverksamheten.

Schemat läggs av lärarna. Det har gemensamma raster och samma lunchtid för eleverna varje dag. Eleverna har klassråd och det finns ett elevråd. Rektor är alltid med på rådets möten. Eleverna arbetar seriöst och tränas i att ha inflytande och ta ansvar.

Skolan har en antimobbingsgrupp där rektorn är med. När konflikter eller incidenter uppstår mellan barnen tas dessa genast om hand. Om personalen upplever att det finns risk att något barn eller någon elev riskerar att inte ha någon att leka eller arbeta med så agerar de. Alla barn är allas ansvar.

Likabehandlingsplan är under utarbetande. Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Skolverket vill i det sammanhanget påminna om att den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Pedagogisk verksamhet

Inspektörerna anser att det råder en god stämning bland personalen. Rektorn uppger att lärarna är angelägna om att eleverna skall få bästa möjliga utveckling. Det finns ett utvecklat samarbete mellan förskollärare, fritidspedagoger och lärare. Den pedagogiska personalen har morgonmöten där alla elever uppmärksammas. Exempelvis uppmanas personal som är ute på rasterna att ibland vara extra observanta på någon elev.

Det finns ett elevhälsoteam, EHT, för hela skolområdet som består av kurator, skolpsykolog, skolsköterska samt tre specialpedagog. Vid Haffstaskolan finns

några elever i behov av särskilt stöd. Dessa elever har klassplaceringar men undervisas ibland enskilt av de assistenter som är anställda för dem. Elevassistenterna har ingen formell specialpedagogisk kompetens. De får regelbunden handledning av personer från skolområdets elevhälsoteam. Denna handledning ges i något fall bara till den aktuella resurspersonen. Inspektörerna vill understryka vikten av att handledningen ges till hela arbetslaget och att det är klassläraren som i första hand har ansvar för undervisningen. Elevassistenterna tillhör inte den undervisande personalen och deltar därför inte alltid i samma kompetensutveckling. Under vissa studiedagar arbetar de på fritidshemmet i stället för att delta i undervisande personals kompetensutbildning. De har istället egna utbildningsinsatser anpassade för deras behov vid annat tillfälle.

För övriga elever som behöver stöd finns en arbetsgång från arbetslaget till elevhälsoteam och eventuell elevvårdskonferens. Arbetslaget försöker i första hand arbeta med elevens behov genom omfördelning av resurser eller omorganisation av undervisningen. Räcker inte detta skrivs "önskemål om medverkan från elevteamet". När beslut om sådan medverkan fattas deltar förutom elevhälsoteamet skolområdets samtliga rektorer. Innan önskemål om medverkan från elevhälsoteamet lämnas in kontaktas elevens föräldrar. Beroende på beslut i elevteamet kan åtgärdsprogram upprättas tillsammans med föräldrar, lärare och specialpedagog. I vissa fall sammankallar rektorn elevvårdskonferens. På skolan finns ingen personal med specialpedagogisk kompetens. Inspektionen visar att rutinerna är tydliga men att det inte finns garantier för att alla elever får det stöd de har rätt till. När det gäller de elever som misslyckades på nationella provet i årskurs 5 har detta inte uppmärksammats innan provet genomfördes. Inspektörerna menar att detta visar risken med en stödorganisation som enbart arbetar på uppdrag. Om en lärare inte anmäler elevbehoven till elevhälsoteamet eller arbetslaget får eleverna ingen extra hjälp eller stöd. De åtgärdsprogram som skrivs för elever kan också innehålla åtgärder som innebär att föräldrar ska träna sina barn hemma i matematik och svenska. Inspektörerna menar att skolan nog behöver analysera vilka åtgärder skolan skall vidta för varje elevs måluppfyllelse.

Inspektörerna konstaterar också att det finns elever som inte alltid får stimulans och utmaning i sin kunskapsutveckling. Individualisering av undervisningen inom klassens ram behöver utvecklas.

Utvärdering av lärandet

I Haffstaskolan arbetar lärarna aktivt med de kursplaner som håller på att tas fram i skolområdet. De försöker sätta dessa mål i relation till målen att sträva mot i läroplanen och därigenom få fram målbeskrivningar som de kan använda i sitt dagliga arbete. Lärarna i slöjd har kommit längst i detta arbete och deras mål fanns uppsatta i slöjdsalarna.

Uppföljning och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling sker av enskilda lärare som använder olika sätt för detta arbete. Läsutvecklings- och matematikutvecklingsscheman används för läsning och matematik. Några lärare använder portfolio. Ett nytt system "kunskapsblomman" är under utarbetande och gäller ämnena svenska, matematik och engelska. I klassrummen fanns en stiliserad blomma uppsatt på väggen för respektive ämne. Blommans blad innehöll olika mål som eleverna ska uppnå och tanken med blomman är att

bladen kan färgläggas i takt med att målen uppnås. Varje elev hade sitt eget exemplar av blombilden.

Utvecklingssamtal sker varje termin och är till viss del framåtsyftande. Klasserna 3– 6 har skoldagbok. Eleverna skriver och berättar vad som skall hända den kommande veckan och lärarna skriver veckans mål. I de äldre elevernas klassrum finns något mål skrivet på tavlan. Detta har sedan använts som utgångspunkt för diskussioner med eleverna om olika vägar att nå det målet.

Personalen arbetar med att utveckla individuella utvecklingsplaner, IUP och att utvecklingssamtalens innehåll är framåtsyftande. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid både utvecklingssamtal och formulerande av individuell utvecklingsplan är det av vikt att föräldrarna och eleverna, i relation till deras ålder, har god kännedom om både de nationella målen i läroplanen och kursplanerna samt de lokala målen. Annars äventyras deras möjligheter att delta i arbetet som jämbördiga parter.

Förbättringsarbete och kvalitetsredovisning

På Haffstaskolan sker utvecklingsarbeten som följer en arbetsgång som kommunen har i samarbete med Karlstads universitet i problembaserad skolutveckling (PBS). Denna modell har antagits av barn- och utbildningsnämnden för allt kvalitetsarbete och även för kvalitetsredovisningarna. Huvudtankarna är att skolan skall utgå från de vardagsproblem som den pedagogiska personalen i de olika arbetslagen upplever.

Kvalitetsredovisningen år 2005 är skriven för hela Själevads rektorsområde och utgår från de vardagsproblem som skolorna valt att arbeta med i enlighet med PBS. En skolas kvalitetsredovisning skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan ämnar vidta för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen svarar, enligt inspektörerna, inte mot de krav som ställs i förordningen, eftersom det inte framgår hur skolan lyckats i sitt kvalitetsarbete. Av redovisningen kan inga resultat från Haffstaskolan utläsas.

Skolans styrning och ledning

Inom skolområdet finns en områdeschef, tillika rektor för en skolenhet, som leder och samordnar verksamheten inom hela skolområdet. Områdeschefen är även chef för skolområdets elevhälsoteam. Skolområdet har fyra rektorer som är placerade på Själevadsskolan. Alla rektorer inom området träffar sin chef regelbundet. Det finns en delegationsordning för hela kommunen avseende delegationer baserade på gällande skollagstiftning. Inspektörerna har inte tagit del av någon annan ansvarsfördelning mellan rektorerna och områdeschefen.

Haffstaskolans rektor är nytilträd. Tidigare har han varit lärare på en annan skola i kommunen. I och med att Haffstaskolan fick en egen rektor togs två arbetslagsledare bort. Haffstaskolan har tillhört Själevads område sedan 2004. Rektorn besöker skolan så gott som varje dag. Konferensschema för hela terminen finns.

Inspektionen visar att det varit många rektorsbyten på Haffstaskolan. Det har medfört brist på kontinuitet och struktur när det gäller skolans ledning. Den nye rektorn håller på att få till stånd en god struktur på skolan. Inspektörerna vill framhålla vikten av kontinuitet i skolans ledning. Rektorn har administrativt stöd motsvarande en halvtidstjänst. Även administratörerna har sina arbetsplatser på Själevadsskolan.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Elevens val ligger koncentrerat till en vecka varje termin. Elevrådet har inlett diskussioner om en förändring. De vill att elevens val genomförs under en heldag per månad. Eleverna är med och bestämmer aktiviteterna som ryms inom antagna kursplanemål.

Personal

Haffstaskolan har en lägre lärartäthet än genomsnittet i Örnsköldsviks kommun. Alla lärare har adekvat lärarutbildning. Det har varit en relativt stor omsättning av lärare och många sjukskrivningar. Inom detta område finner inspektörerna en tydlig förbättring. Av assistenterna är en utbildad förskoleassistent och den andra har specialrekryterats.

Enligt den framtagna kompetensutvecklingsplanen kommer personalen vid Haffstaskolan att få kompetensutveckling inom områdena elevplanerad undervisning, individuella utvecklingsplaner, portfolio och tematiskt arbete under åren 2005 till 2007. Registerkontroll genomförs vid nyrekrytering av personal.

Läromedel, pedagogisk materiel och utrustning

Skolan har ett eget skolbibliotek men böckerna är relativt gamla. Det beror delvis på att de nya böckerna finns i klassrummen för att stimulera barnens läslust. Skolan har inköpt nya läromedel till årskurserna 4 och 5. Läromedel för övriga årskurser är ibland föråldrade.

I Haffstaskolan är två klassrum utrustade med hörselslinga. Det finns hiss på skolan. Gymnastiksalen är liten och omklädningsrummen är bra. I varje klassrum finns ett par datorer.

Datum	Ort
2007-01-31	Umeå

Britta Wingård

Britta Olsson